

Dumnezeu să odihnească cu dreptii pe fericitul schimonah Irinarh Atonitul (†1920), care s-a nevoit în „Grădina Maicii Domnului” și a realizat cea mai completă istoriografie a Muntelui Athos, după anul 1850 până în zilele noastre.

Fie ca Domnul nostru Iisus Hristos să binecuvinteze atât pe călugării atoniți nevoitori, cât și pe binecredincioșii creștini care vor citi această carte.

Arhimandrit Ioanichie Bălan

VEDENIE

**ce s-a arătat în anii noștri unui părinte din
Sfântul Munte al Atonului, care, pentru multa
lui smerenie, nu și-a scris numele, fugind de
slava deșartă a oamenilor**

În anul 1854, în 14 zile ale lunii martie, într-o joi, la șase ceasuri din noapte, m-am sculat la Utrenie, am mers la biserică și am stat în strană, iar în timp ce frații citeau Miezonoptica eu socoteam adâncurile lui Dumnezeu, zicând: Un Dumnezeu și Ziditor și Făcător al tuturor a primit și S-a făcut om pentru noi, S-a răstignit și S-a îngropat. Acestea toate El le-a făcut și le-a răbdat pentru mântuirea oamenilor.

Astfel cugetând eu, s-a umilit inima mea și atâta bucurie mi-a venit în suflet și o liniște în mintea mea, încât am venit întru atâta umilință, de curgeau lacrimile mele ca izvorul. Atunci mi-a venit în suflet o dragoste nemăsurată, dumnezeiască, încât m-am înfierbântat. Și împreună cu acea dragoste mi-a venit atâta smerenie, încât nu mai puteam să mă mai asemăn cu vreo zidire.

Atunci s-a deschis inima mea și s-a făcut, într-un chip oarecare, un drum din inimă până la scaunul lui Dumnezeu. Iar mintea mea, cuvântul cel dinlăuntru și inima mea erau unite și mă rugam cu mintea fără vreo împiedicare. Îmi ziceam rugăciunea cu oarecare cuvinte umilicioase și mi-a venit o dragoste mare către aproapele și mă rugam pentru cei ce mă urau și mă dușmăneau.

Atunci, din bucuria inimii mele, sălta sufletul meu. Cât timp am fost în această umilință și stare, mă vedeam pe mine că eram în biserică și pe frați că citeau.

Nemaiputând sta în picioare, am pus strana și am șezut și iarăși mă rugam cu mintea. Și atâta dragoste dumnezeiască m-a cuprins, încât nu a fost cu puțință să mă odihnesc șezând. Și nu-mi mai era frică de Dumnezeu, ci mai ales aveam mare îndrăzneală și dragoste către El, încât sufletul meu a fost stăpânit de această dragoste. Și nu mai puteam zice nici rugăciunea din inimă, nici altă rugăciune, ci numai simțeam în sufletul meu o dorire și o dragoste dumnezeiască, ca o pară de foc arzând în inima mea. Iar sufletul și inima mea erau lipite de Dumnezeu și numai pe Dânsul Îl închipuiam, și din ochi curgeau lacrimile ca izvorul. Sufletul meu sălta de bucurie și avea mare smerenie.

Și atunci fără de veste am venit în uimire. Nu mai vedeam biserica, nici nu mai auzeam ce se citea. Ci mă aflam într-un câmp mare și frumos, care era împodobit cu tot felul de copaci și de flori pline de miros plăcut. Frumusețea și podoaba aceea nu se poate scrie, nici nu se poate povesti de limbă omenească.

Totul era plin de lumină ca și cum ar fi luminat șapte sori. De departe vedeam o mulțime de oameni îmbrăcați în haine luminoase, tineri de o vârstă și tare frumoși la vedere. Fiecare strălucea mai mult decât soarele și umblau încet-încet. Și aveam mare bucurie în sufletul meu și, mirându-mă, ziceam în sine: „Oare a cui să fie grădina aceasta? Cine să fie oamenii aceștia și cum s-au aflat aici?”

Acestea cugetând, mergeam, și, după ce am mers puțin, am văzut altă mulțime nenumărată de oameni,

care stăteau împreună și erau îmbrăcați în haine ostășești. Toți erau tineri, de o vârstă și voinici la trup, tare blânzi și frumoși la față, încât străluceau mai mult decât soarele.

Când i-am văzut, am stat și priveam la podoaba și frumusețea lor, având mare bucurie în sufletul meu.

După aceea am auzit o strigare de la ei, zicând: „Fratele nostru – spunându-mi pe nume – are mare dorire să meargă la Împăratul, precum știm toți. Deci cine din noi să-l povățuiască?”

Atunci s-a deosebit unul dintre dâșii, tânăr, mai frumos și mai voinic decât ceilalți, care strălucea precum strălucește luna între stele, și se arăta a fi mai mare între ei. Acesta a răspuns și a zis către ceilalți: „Eu o să-l povățuiesc, fiindcă, precum știți, are deosebită dragoste către mine. Ziua și noaptea mi se roagă, și pentru aceasta de multe ori m-am pus chezaș la Împăratul pentru el”.

Acestea zicând, a venit către mine. Iar eu cu mare mirare gândeam în sine: „Eu pe acești oameni nu i-am văzut niciodată, dar ei unde m-au văzut și de unde știu numele meu? Și cum au aflat că am dorire să merg la Împăratul?” Acestea gândindu-le eu, a venit lângă mine și mi-a zis cu față veselă:

– Urmează-mi mie, ca să mergem la Împăratul!

Iar eu l-am rugat, zicând:

– Frate, lasă-mă! Cine sunt eu ca să merg la Împăratul? Și de ce mă voiește Împăratul? Și ce Împărat este Acela?

Atunci acela, zâmbind, mi-a zis:

– Te faci că nu știi cine este Împăratul la Care am să te duc? Sau nu știi cine sunt eu? Fiindcă mă iubești și

mă rogi ziua și noaptea, iată am venit să te duc și să te povățuiesc la Împăratul. Și cu neputință este să te las. Deci urmează-mă!

Atunci eu, nemaiaivând ce să răspund, i-am urmat. Și așa acela mergea înainte și eu după dânsul, aproape. Și mi-a zis gândul să-l întreb cine este, de-mi arată atâta dragoste. Dar mă rușinam, zicând că o să-l întreb mai pe urmă. Și aveam mare mângâiere în sufletul meu, văzându-l aproape lângă mine. Deci am mers multă lungime de loc de la acel câmp frumos și nu se mai vedea nimeni, fără numai noi doi.

După ce s-a sfârșit acel câmp frumos, am ajuns la o uliță strâmtă, care era foarte lungă, încât nu se vedea celălalt capăt, iar pe amândouă părțile avea ziduri înalte. Drumul acela era așa de strâmt, încât omul pe jos abia putea să treacă. Când am ajuns acolo, am avut puțină temere în inima mea, fiindcă locul acela era sălbatic și fără mângâiere. Dar, văzând pe povățuitorul meu, mi se bucura sufletul.

Atunci povățuitorul meu a stat puțin și a căutat spre mine cu față luminată și veselă și mi-a zis: „Pentru ce te stăpânește lenevirea și-ți împrăștii mintea încoace și-ncolo și nu iei aminte la rugăciunea lui Iisus Hristos? Nu știi câtă pagubă pătimește omul când se lenevește la rugăciune, măcar și o răsuflare? Și iarăși, cât folos are când cugetă la mântuitorul nume al Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos de-a pururea? Un om ca acesta se izbăvește de patimi și de păcate și se face lăcaș al Preasfintei Treimi, și va ajunge la dragostea cea desăvârșită, pe care, în parte, ai cercat-o și tu din mila lui Dumnezeu cea neajunsă.

Deci, știindu-i dulceața ei, pentru ce te lenevești de lucrul acesta? Până când, frate, ai să fii în somnul cel

adânc al lenevirii și nu te întorci? Adu-ți aminte de osârdia ta cea dintâi, de la care te-ai lenevit desăvârșit. Nu cumva Dumnezeu nu te-a învățat lucrarea, când ai pus pe Preasfânta Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, mijlocitoare și chezașă a mântuirii tale? Nu cumva nu te-ai învrednicit să o afli povățuitoare milostivă spre adevărarea aceasta? Nu știi, frate, milostivirea și dragostea pe care ți le-a arătat Dumnezeu? Dar tu ai ales lenevirea în locul dragostei Lui. Cu toate acestea mare este dragostea lui Dumnezeu cu tine!”

Când povățuitorul meu îmi zicea acestea, mi-a venit multă umilință și cu inima zdrobită ziceam: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” Și cu cât ziceam rugăciunea, cu atât se înfierbânta inima mea spre dorirea și dragostea dumnezeiască. Pentru că atât de curat făceam rugăciunea, încât nici un gând nu era care să tulbure inima mea și s-o împiedice. Și atât s-a adâncit mintea mea în rugăciune și am luat atâta putere, încât a fugit acea temere care mă stăpânea mai înainte.

Atunci îmi zice povățuitorul meu: „Vezi că acum ești mai bine, când zici rugăciunea? Dacă voiești să fii pururea în această stare și voiești să te mântuiești, ridică-te din adâncul lenevirii și începe iarăși petrecerea ta cea dintâi și cea dintâi lucrare în păzirea poruncilor lui Dumnezeu, fără schimbare. Și toată puterea să ți-o pui în cugetarea numelui lui Iisus Hristos și al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Ia aminte să păzești acestea cu scumpătate și să te mărturisești curat în toată ziua de orice ți se va întâmpla, neascunzând nici un gând duhovnicului tău!”

Acestea zicându-mi, am început să mergem pe acea uliță strâmtă. Și mergând, am văzut o cruce, ca un semn de drum. Iar când am ajuns aproape de cruce,

care să-l asemăn. Limba omenească nu poate să spună frumusețea lui, nici mintea omenească să o înțeleagă. Acel câmp era împodobit cu tot felul de copaci și înfrumusețat cu tot felul de flori cu bună mireasmă. Lumina care lumina acolo era ca lumina a șapte sori.

Deci, când am văzut acel câmp, s-a robit inima mea de frumusețea lui și pofteam ca să rămân acolo. Dar povățuitorul meu îmi zise: „De acum vei vedea și alte locuri mai frumoase, și după aceasta vei vedea și pe Împăratul!”

Și mergeam pe acel câmp frumos, bucurându-ne. Și am văzut de departe mulțime de oameni, care erau îmbrăcați în haine călugărești, însă nu negre, ci roșii, care străluceau ca lumina. Fețele lor străluceau mai mult decât soarele, iar vederea și frumusețea lor era mai presus de înțelegerea omenească. Unii dintre ei erau tineri, iar alții bătrâni. Și apropiindu-ne de ei, ne-au primit cu mare bucurie și au zis către povățuitorul meu:

– Bucură-te, Mare Mucenice Gheorghe, iubitele al lui Hristos!

Asemenea și el le-a zis:

– Bucurați-vă, cuvioșilor, iubiții lui Hristos!

Atunci toți și-au întors fețele lor spre mine și cu față veselă mi-au zis: „Fiule – zicându-mi pe nume –, de ar dobândi omul toată lumea dar își va pierde sufletul său, ce va folosi? Și de ar trăi o sută de ani și ar dobândi toate bunătățile lumii și și-ar face toate poftele, tot trebuie să vină ceasul cel înfricoșător al morții, și toată viața lui i se va părea un vis și o umbră. Iar tu de te vei scula din lenevire și vei începe iarăși viața ta cea dintâi, vei plăcea lui Dumnezeu și te vei învrednici fericirii celei cerești, bucurându-te împreună cu noi în veci. Iar

de-ți vei petrece viața ta în lenevire, vei ajunge în valea care primește pe cei leneși, trândavi și nepocăiți. Fiule, să nu voiești a iubi mai mult acel noian întunecat, decât această fericire! Să nu pui mai presus lenevirea, decât dragostea lui Hristos! Fiule, adu-ți aminte din ce înălțime ai căzut și de ce te-ai înstrăinat și ce-ai păgubit! Fiule, întoarce-te și cazi la milostivirea lui Dumnezeu, și noi nu vom înceta rugându-L pe Dânsul!”

După aceasta ne-am despărțit de ei și am plecat mai departe. Atunci s-a înfricoșat sufletul meu de cele auzite. Dar am aflat că povățuitorul meu este Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință. Și mi-am adus aminte și de cuvintele ce le-a zis el, când se întrebau acei ostași: „Cine să-l povățuiască pe el?” Căci zicea Sfântul Gheorghe: „Eu o să-l povățuiesc, pentru că are dragoste deosebită către mine și de multe ori m-am pus chezaș și mijlocitor către Împăratul pentru el”. Deci l-am cunoscut pe deplin că de la început aveam dragoste mare și deosebită către Sfântul Gheorghe, mai mult decât față de alți sfinți. Și de multe ori l-am pus mijlocitor pentru mântuirea mea. Și el multe minuni a făcut cu mine și oricând l-am rugat, nu m-a lăsat neajutorat.

Deci, când am cunoscut că povățuitorul meu este Marele Mucenic Gheorghe, n-am mai putut răbda, ci l-am sărutat și l-am îmbrățișat mult timp, din dragostea cea multă ce o aveam în suflet către el. Și m-am lipit cu sufletul și mai mult de el prin dragoste.

Și mergând noi puțin, am văzut de departe și alți oameni, și aceștia îmbrăcați cu haine călugărești asemenea cu cei mai dinainte. Însă îmbrăcămintea și fețele lor străluceau mai mult decât soarele și aveau slavă mai multă și mai mare decât ceilalți. Și strălucire

mai mare aveau, dar erau puțini la număr. Și l-am întrebat pe povățuitorul meu:

– Sfinte Gheorghe, cine sunt aceștia? Ce sunt de au atâta slavă, strălucire și frumusețe și ce au săvârșit în viața lor?

Și el mi-a răspuns, zicând:

– Aceștia sunt călugării cei de acum, care fără povățuitori și fără pilda faptelor bune ale acelor, ci numai din singura lor bunăvoință au râvnit faptelor bune ale călugărilor celor de demult, și le-au săvârșit, bineplăcând lui Dumnezeu. Și pentru aceasta Dumnezeu i-a preamărit.

Și eu iarăși i-am zis:

– În vremea aceasta au lipsit faptele cele bune din lume, dar cum se poate să fie în ea acest fel de oameni aleși?

Și mi-a răspuns:

– Acest fel de oameni aleși sunt puțini în zilele acestea în lume. Dar cel ce va face în aceste zile fapte bune, după puterea lui, și va plăcea lui Dumnezeu, mare se va chema aici în Împărăția lui Dumnezeu. Căci cine face câteva fapte bune, le face din singura lui bunăvoință, fără povățuitor și fără pilda altora. Și pentru aceasta Dumnezeu le primește ca pe niște fapte desăvârșite. Frate, în zilele acestea au lipsit faptele cele bune din lume, s-a înmulțit răutatea, a prisosit nedreptatea, a lipsit dragostea, s-a prăpădit adevărul din gurile oamenilor, a încetat cuvântul lui Dumnezeu și se obișnuiește osândirea și minciuna. În loc de smerenie, înălțarea; în loc de dragoste, vrajba; în loc de milostivire, nemilostivirea și în loc de dreptate, nedreptatea. Acum s-a înmulțit ținerea de minte a răului, pizma și alte multe

asemenea; toți s-au abătut la rău. Nu este cel ce face bine. Foarte puțini sunt cei care săvârșesc faptele cele bune și plac lui Dumnezeu.

În zilele acestea se potrivește cuvântul: „Cel ce se mântuiește, mântuiească-și sufletul său!” Nimeni să nu aștepte ajutor de la altul, ci numai de la Maica Domnului. Cel ce va cădea la dansa cu tot sufletul, îl va povățui, și cu adevărat se va mântui, pentru că toate câte le voiește le poate, căci: „Mult pot rugăciunile Maicii spre împlânzirea Stăpânului”.

Aceste cuvinte mi-a zis și iarăși am început să mergem. Și după ce am mers puțină depărtare spre partea răsăritului aceluia câmp, se vedea de departe un palat mare și frumos. Înălțimea, lățimea și lungimea lui erau foarte mari. Zidurile lui nu se puteau asemăna în frumusețe și se vedeau că erau din aur curat. Strălucirea care ieșea din el lumina tot locul acela. Forma palatului era neînțeleasă. Podoaba și frumusețea lui necuprinse de mintea omenească. Și am întrebat pe povățuitorul meu:

– Sfinte Gheorghe, ce palat este acesta?

Și el mi-a zis:

– Acesta este palatul Împăratului, unde te voi duce.

Deci mergând, am ajuns la palat și am venit la o poartă mare și înaltă, care era deschisă. Povățuitorul meu și-a făcut de trei ori cruce; asemenea și eu. Și am intrat înăuntru pe poartă, într-o curte. Din ea se vedeau toate părțile palatului aceluia. Și văzând acelea m-am minunat de podoaba și de frumusețea lor, pentru că ochi de om nu le-a văzut. Vedeam și oameni mulți plimbându-se pe acolo, care erau în mare slavă. Atunci povățuitorul meu m-a apucat de mâna dreaptă și mă ținea și mergeam împreună.